

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Naturavdelningen/Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Verksamhetsrapport/information Kosterhavets NP, nov 2024.

Här följer en redovisning av genomförda, pågående och planerade aktiviteter i Kosterhavet som information till Kosterhavsdelegationen sammanställt av Funktionen för Kosterhavet. Rapporten innehåller inte allt men troligen de viktigaste aktiviteterna.

Kosterhavets verksamhetsområden och personal

Kosterhavets verksamhetsområden är naturvårdsskötsel över och under ytan, tillsyn, naturumsverksamhet, fastighetsförvaltning samt drivande i en rad projekt. Dessutom har Funktionen Kosterhavet all marin förvaltning i länet söder om Kosterhavet sedan ett par år.

Bland projekten finns EU Life-projekt, Interreg Nordsjön, LOVA m fl. Kosterhavet är också engagerade i IAS-arbetet och ÅGP-åtgärder.

Personalstaten idag.

Placering på Kosterhavskontoret Sydkoster:

Naturvårdsförvaltare land	Lisa Karnfält	80%
Marin naturvårdsförvaltare	Anita Tullrot	50%
Projektledare Life Lophelia	Anita Tullrot	50%
Projektcontroller Life Lophelia	Marie Pehrsson	20%
Praktisk naturvårdsförvaltare	Tomas Willdal	90%
Praktisk naturvårdsförvaltare	Douwe van der Woude	100%
Naturumsföreståndare	Mathilda Freij	100%
Naturvägledare	Örjan Karlsson	100%
Säsong- och timanställda naturum	4 st	
Timanställda naturvårdsskötsel och städ	3 st	
Nationalparkschef	Anders Tysklind	100%

Placering Göteborg:

Marin naturvårdsförvaltare	Anders Olsson	100%
----------------------------	---------------	------

Kommande förändringar:

Marin naturvårdsförvaltare Kosterhavet ersättare Anita Tullrot		
	Åsa Strand fr om 250201	100%
Praktisk naturvårdsförvaltare ersätter Tomas Willdal, april 25		100%

Praktisk naturvårdsförvaltare förstärkning, april 25 100%
Ökat behov av egen regi avseende skötsel och underhåll samt arbetsmiljö
exempelvis Ensamarbete och båtbemanning samt fastighetsunderhåll.

Avveckling timanställda timanställda naturvårdsskötsel + städ. Kv 1 25.

Minska antalet säsongsanställda i naturum från 4 till 3. Påverkar främst
antalet strandguidningar och andra aktiviteter utanför naturum.

Skötselåtgärder

Restaurering av koraller- LIFE Lophelia

Vi har fått medel från EU:s miljöfond LIFE och Havs- och vattenmyndigheten till ett projekt som vi kallar LIFE *Lophelia*. Det handlar om restaurering av kallvattenkorallrev på sex platser inom Natura 2000-området Kosterfjorden-Väderöfjorden där vi har eller har haft levande koraller. Projektet startade hösten 2019 och kommer att pågå fram till och med 2025, och sker i samarbete med Göteborgs universitet, Tjärnö marina laboratorium.

Etthundrasextio konstgjorda rev sattes ut i havet mellan juni och oktober 2024. Vi hoppas nu att korallernas larver som finns i vattnet vill sätta sig på dem och börja tillväxa till korallrev. Korallerna behöver hårda ytor som sticker upp från havsbotten för att trivas. Idag återfinns endast två små områden av levande korall, ett vid Säcken och ett vid Väderöarna. Korallrev är mycket artrika miljöer.

Omfattande metodutveckling både i laboriemiljö och ute till havs har genomförts innan beslutet hur dessa konstgjorda rev skulle se ut. Utsättningen har skett på de sex platserna i Kosterhavet och Väderöarnas naturreservat där vi har totalt fiskeförbud. I projektet har vi även undersökt miljöförhållandena på de olika platserna och gjort en noggrann kartläggning av bottenarna.

Vi har låtit göra en folder och en populärvetenskaplig film om projektet och som översätts till engelska. Filmen finns på vår webb och kommer att visas på bland annat naturum Kosterhavet. Under 2025 är det fokus på redovisning bland annat i olika rapporter. Vi ska även skriva en teknisk handbok om metoden vi har utvecklat. Läs mer om vad som händer i projektet på www.lifelophelia.se

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Ytterligare fiskebegränsning i redan trålskyddade områden

Från 15 oktober-2021 är allt fiske förbjudet i tio av de redan trålskyddade områdena i Koster-Väderöfjorden (undantaget är Hällsöflaket). Syftet är att skydda faunan på bottnarna. I flera av områdena finns det kallvattenkoraller eller rester av korall, men även annan värdefull fauna. Passiva redskap, till exempel burar som fiskas i länkar, men också handredskap kan skada på olika sätt. Dialog om dessa regelförändringar har skett inom Samförvaltningen Norra Bohuslän med berörda fiskare. Vi behöver fortsatt informera om dessa regler till allmänheten och informerade på vår webb och på Facebook inför årets hummerfiske.

Restaurering av stortare

Ett nytt projekt startade under 2023 med uppföljning av den stora brunalgen stortare som bildar artrika undervattensskogar. Utveckling och test av restaurering sker under 2024-25 i nationalparken men även i Väderöarnas naturreservat. Detta sker med medel från Havs- och vattenmyndigheten och i samarbete med Göteborgs universitet. Projektet är tänkt att pågå till och med 2025.

Restaurering av ålgräsängar

I uppföljningen av ålgräs som vi genomförde 2018 upptäcktes att två ålgräsängar hade försvunnit väster om Sydkoster, vid Långevik och Tångudden. Sommaren 2020 restaureras 8 000 kvadratmeter ålgräs. Skotten togs från en närliggande och livskraftig ålgräsäng och planteras sedan av dykare. Planteringen såg mycket bra ut i juli 2020 när allt var klart, men vid en uppföljning i oktober såg tyvärr mycket ut att ha dött. Forskare från Göteborgs universitet gjorde en del försök under sommaren 2021 för att ta reda på varför skotten inte överlevt. Man har bland annat tittat på näringstillgång, sedimentet, drivande algmattor och krabbskador. Resultaten tyder på störningar och bete från krabbor och havsborstmaskar och olika påväxtorganismer som de främsta orsakerna till de stora förlusterna på båda platserna.

Under sommaren och hösten 2023 genomförde forskare på Göteborgs universitet en pilotstudie för att bedöma om reduktionsfiske och

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

planteringstäthet kan minska skadorna från strandkrabbor och andra ryggradslösa djur på planterat ålgräs. Resultaten visar att det är framför allt en tät plantering som ger bäst överlevnad. Under 2024 genomförde forskarna lyckade tester med en mer mekaniserad tät plantering med hjälp av planteringsstav. Man undersökte även krabbskador på både planterat ålgräs och i naturliga ängar. Länsstyrelsen har erhållit LOVA-medel för dessa tester. Vi hoppas så småningom kunna återplantera ålgräset i Långevik och Tångudden väster om Sydkoster.

Undervattensbuller – IVL-studie under sommaren

Under sommaren samlades ljuddata in från flera utplacerade hydrofoner samt ljudstudier på plats en vecka i augusti. Allt detta för att få mer kunskap om ljudbilden under ytan. Att undervattensbuller på verkar arter på olika sätt är ett kunskapsområde som växer och kan bli underlag för olika åtgärder. Exempelvis hastighetsbegränsningar, utveckling av tekniken för framdrivning med mera. IVL kommer att presentera en bullerkarta när datan är sammanställd och analyserad för deras undersökningar i Kosterhavet.

Strandstädning 2024

Årets strandstädning utfördes återigen av Trossö naturvårdsuppdrag inom vårt ramavtal. Vi fick minska årets uppdrag med en tredjedel av budgetskalet. Resultatet blev ändå relativt ok då det som tur var inte var lika mycket skräp i år. Vi prioriterade alla fågel- och sälskyddsområden, öar och områden som betas, badstränder och områden där vi har kännedom att mycket skräp samlas.

Fortsatt gäller att inte plocka skräp på Ängklåvebukten på Saltö, där 100 meter av denna strand är en referensstrand en sk. OSPAR-strand. Där räknar man antal och typ av skräp tre gånger per år. Stranden ingår i ett nätverk av stränder runt vår kust och det är Håll Sverige Rent som har detta uppdrag från Havs- och vattenmyndigheten. På stranden samt vid Entré Saltö finns en tydlig skylt om detta.

EU Life RestoRED

På Nästången fortsätter röjningarna nu under vintern. Ytterligare ljungröjning är också planerad till vårvintern. Restaureringen på Nästången utförs av Högås Alltjänst inom vårt ramavtal.

På ön Bissen och Ramsökalven planeras även här ljungröjning till vårvintern. Det har fungerat bra med highland cattle som betat på Bissen under försommar och tidig höst. Ett vattenkar som fylls med självtryck från en damm installerades som vattentillgång. Tjaldur, vår djurhållare på Nordkoster, hade en liten grupp getter på Ramsökalven.

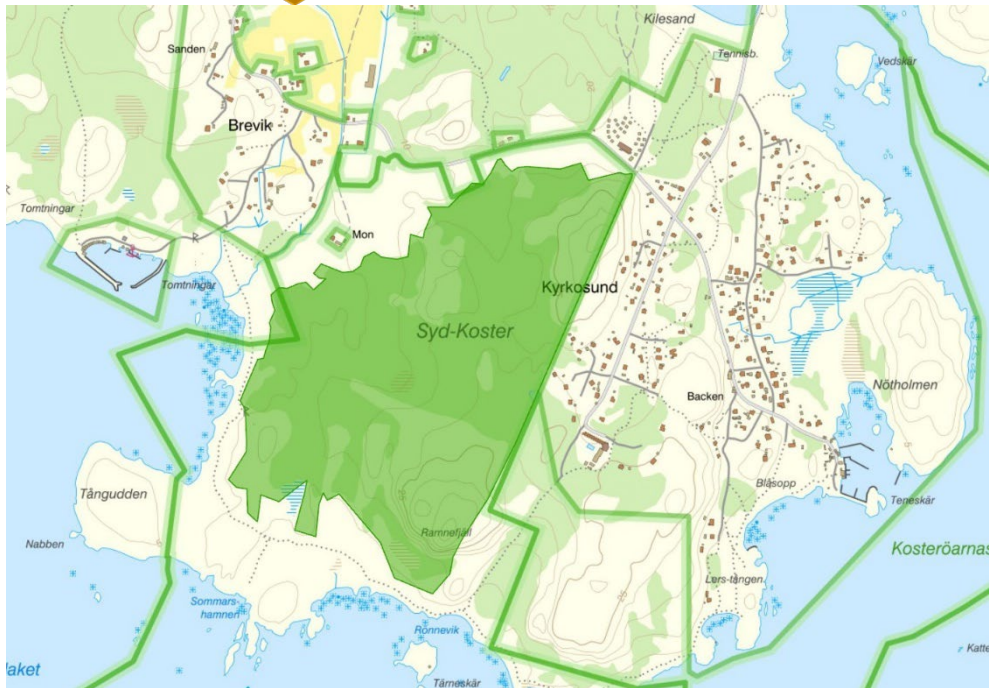
Syftet med projektet är att restaurera hävdberoende naturtyper i Natura 2000-områden. Projektet har ett fokus på åtgärder för pollinatörer och pågår till 2027. Läs gärna mer här: [Startsida - LIFE restoRED](#)

Ansökan - EU Heath Life

Ansökan för projektet "Heath Life" är inskickat. Svar väntas i början på nästa år. Om projektet beviljas kan arbetet troligen starta hösten 2025. Projektet ska fokusera på hedmarker, framför allt ljunghedar. Övergripande om projektet finns att läsa i bilaga, för den intresserade. Vi vill i ansökan ta med området inom nationalparken på Sydkoster (se helgrönt-område på karta nedan). Inom restaureringen vill vi återställa delar till öppen ljunghed, buskrika hedar och delvis ljusöppen tallskog. Planen är också att vi ska få möjlighet att byta ut gamla stängsel och att göra en ny fällindelning för att förbättra skötseln med bete.

Djurhållning

I år har det varit lite fler incidenter med saknade och skadade betesdjur. Den senaste på Nordkoster nu i november väckte en del uppmärksamhet och engagemang. En get skadades av en lösspringande hund och tyvärr var skadorna så allvarliga att geten var tvungen att avlivas. Förhoppningsvis kan det föra något gott med sig att folk påminns om hur allvarliga skador det kan bli. Vi polisanmälde händelsen och den fick medial uppmärksamhet. Men på det stora hela har det varit en bra sommar med gott om bete och djurhållningen har fungerat bra.

Tack vare att vi söker jordbruksstöd (miljöstöden) på markerna vi sköter kan vi trots nedskärningarna i budgeten upprätthålla en bra skötsel på slätterängar, betesmarker och åkrar.

Kosteröarna

Vi har inte funnit någon lösning för att hänvisa gummibåtar, till lämplig plats med undantag, för att kunna gå iland på stranden vid Kylesand.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Kontakter har gjorts med berörda markägare. Ankrade båtar i naturhamnen behöver kunna göra rätt. Fortsatt utredning om eventuella möjligheter. En hel del renovering av stängsel har behövt utföras av egen personal. Vi har fortfarande ett stort behov av stängsling. Vår ramavtalade stängselentreprenör, Salthagen AB, har gjort en hel del jobb med underhåll och byte av gammalt stängsel. Viktigt för att upprätthålla skötseln i hävdade marker.

Trossö naturvårdsuppdrag (entreprenör i ramavtalet) har under sommaren fortsatt att hålla efter sly och de har även en del uppdrag med röjningar under hösten.

Årets slätter på Sydkoster som vi genomför gav ca 300 storbalar som blir vinterfoder till betesdjuren. En god körd och håller inägorna öppna i kombination med efterbete.

Erosionen i strandkanten på Sane i sundet på Sydkoster har ökat. Tyvärr blir åtgärderna för kostsamma och vi har i dagsläget inte möjlighet att göra någon insats som vi bedömer kan ge effekt i mindre skala. Eventuellt ska vi undersöka om det kan finnas medel inom ramen för landets våtmarksåtgärder, s k VÅMÅ-medel, där även strandängar finns omnämnda dock med en lägre prioritet. Om åtgärden mot erosion platsar i detta anslag kommer det med i ansökan avseende år 2026.

Naturvårdsbränning

Utöver planerad ljungbränning i Life RestoRED hoppas vi 2025 kunna genomföra ljungbränning på någon mer holme och eventuellt på Kosteröarna. Bränningarna genomförs som regel under vårvintern-tidig vår.

Västra Rossö/Kockholmen

Vi har byggt en ny spång över ett dike längs den nya leden. Under våren blev det mycket stormfällna träd som fick röjas där de är risk eller hinder längs leder. I övrigt har vi inte kunnat prioritera några ytterligare insatser.

Saltö NR

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Även här blev det mycket stormfällning under våren. En upphandling av städning på toaletterna vid entrén är annonserad nu. Förhoppningen är att förenkla och förbättra underhållet. Under september genomfördes årets Skötselråd Saltö. Bara positiva återkopplingar från deltagarna från Saltö avseende vår skötsel.

Nord Långö NR

Vi inväntar fortfarande det nya beslutet om utökningen av naturreservatet. Senaste beskedet är att det kommer efter nyår.

Diskussionen om avstyckning och försäljning av Alaskaanläggningen avvaktar nya reservatsbeslutet

Tyvärr har vi blivit tvungna att sänka ambitionen avseende åtgärder på grund av budgetläget. Kontakter med Naturvårdsverket för att de ska förbereda avstyckning och försäljning av Alaska-anläggningen sker i dialog. Strömstads kommun har ännu inte tagit ställning om de är intresserade att köpa.

Naturreservat på Norra Öddö

Tidigare röjningar följs upp varje sommar för att inte nytt sly ska växa upp.

Väderöarna NR

Väderöarnas NR är utanför Kosterhavsdelegationens ansvarsområde men det kan nämnas att under året har en del skötselinsatser genomförts även här av Funktionen för Kosterhavet som har förvaltningsuppdraget.

Vi har tagit fram en ny naturreservatsfolder och skyltar. Under vintern ska vi bygga skyltställ och montera så att allt är på plats inför nästa säsong.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Grillplatser och fler toaletter

I Kosterhavet ser vi ett behov av nya platser för ett antal toaletter som har en koppling till hur besökare rör sig på ett nytt sätt på grund av det ökade intresset för paddling. Exempel på öar som är välbesökta av paddlare är Burholmen väster om Sydkoster. 3 lokaliseringar planeras men är nu nedprioriterat pga minskade anslag. Behovet kvarstår.

Det finns många sop/dass-byggnader ute i naturhamnarna med de är av naturliga skäl inga bra angöringsplatser för kajak. Tyvärr har detta skjutits på framtiden pga budgetläget.

Prio är dock att förstärka toalettservicen på Ursholmens fyrplats, steg ett att skapa en anläggning för de som hyr på ön.

Alaska fått en grill inom ramen för ett Leader-projekt för Alaska.

Det finns en vänförening nu som heter Alaskas Vänner som har ambitioner för Alaskas framtid.

Vandringsleder i Kosterhavet

Vi har vandringsleder på Kosteröarna, Saltö, V Rossö och Nord Långö.

Dessa går över vår och höst med avseende på framkomlighet, skyltning och ev anordningar som spänger etc.

Vi tar tacksamt emot synpunkter/signaler på om det krävs någon form av åtgärd exempelvis nedfallna träd.

Vandringslederna är mycket populära och bidrar starkt till att folk kommer ut i naturen – naturupplevelser och folkhälsa.

Även på Väderöarna har vi ansvaret för en natur- och kulturled på Störön.

Insatser mot invasiva arter på land (IAS)

Även i år har vi extra medel för arbetet med invasiva arter. Brixly har fortsatt med att följa upp grävningarna av vresros i Basteviken (Nordkoster), i sundet på Nord- och Sydkoster samt på Västra Rossö och Saltö. På några mindre områden har vi fortsatt att röja vresros där vi inte har betesdjur som håller efter dom. Viktigt att inte de senaste årens insatser inte har varit för gäves utan kan underhållas.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Skyltar

Inför nästa säsong ska informationsskyltarna i Kosterhavet bytas ut. Uppdatering med nya föreskrifter och kartor pågår. Även de stora skyltarna vid entréerna kommer förhoppningsvis att kunna uppdateras inför säsongen. Vi kan inte ha information ute som informerar om inaktuella föreskrifter.

Skyltningen förstärks också på strategiska punkter med än tydligare budskap om Välkommen ut i naturen men tänk på att...

Foldrar

Foldern för Kosterhavets NP ska även den uppdateras med nya föreskrifterna mm. Likaså informationsbroschyren för fritidsbåtar. Förhoppningsvis hinner vi med mycket av informationsinsatserna under vintern, men det är ganska tidskrävande. Vi har bedömt att det trots allt är mer effektivt att göra det mesta själva jämfört med att lägga ut på konsult. Vi har gott stöd från kommunikationsenheten på länsstyrelsen. Det är även en kostnadsfråga.

Uppföljning/undersökningar

Uppföljning av biodiversitet på djupa mjukbottnar

Resultaten från flera års uppföljning av biodiversiteten på de djupa mjukbottnarna har nu sammanställts i en rapport för Kosterhavet som är klar och kommer att publiceras på webben. Uppföljningen har skett i samarbete med den nationella och regional miljöövervakningen. Uppföljningen utförs av Göteborgs universitet.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Uppföljning av sjöfågel

En viss uppföljning av sjöfågel för att följa beståndsutveckling och artsammansättning hos häckande kustfåglar, främst hos ejder och tärnor, samt hos övervintrande fåglar, främst skärsnäppa, storskarv och toppskarv har skett under några år. Skriftlig rapport publicerades i juli-21 och finns på webben. Vi fortsatte med denna uppföljning även under 2024.

Inventering och uppföljning av knobbsäl och kutar

Uppföljning av knobbsäl och kutar i Kosterarkipelagen är genomförd under åren 2021, 2022 och 2023 av Göteborgs universitet. Resultaten visar att reproduktionen har minskat jämfört med de senaste räkningarna 2014-2016. Analys av dieten (spillningsprover) visar att andelen torsk och sill i dieten har minskat avsevärt från tidigare historiska dietstudier. Knobbsälen är generalist och äter av de fiskarter som är vanligast för stunden. I de analyserade proverna utgjorde tobis och blåvitling en stor andel. Sälarnas hälsa har även dokumenterats med hjälp av drönare. Resultat från de olika undersökningarna pekar mot att knobbsälarna är födobegränsade. Även under 2024 har undersökningarna fortsatt. Syftet är att ta reda på varför sälstammen är på tillbakagång i Kosterhavets nationalpark, om det fortfarande föds färre kutar och hur överlevnad och hälsotillståndet för kutar och vuxna sälar ser ut. Rapporten kommer att publiceras på vår webb.

Inventering och uppföljning på land

I år har vi prioriterat ner uppföljningar och inventeringar på land av budgetskäl.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Tillsyn 2024

Tillsynen genomfördes i mindre omfattning jämfört med tidigare år avseende sommarsäsongen. Naturligtvis kombineras tillsynen med andra aktiviteter i fält.

Utfallet visar dock att vår närvaro efterfrågas i större omfattning och inför 2025 med nya föreskrifter i nationalparken torde kräva en ökad frekvens på tillsynsrondering, både för naturen och besökares skull.

Önskemålet att vi som naturvårdsvakter skulle kunna utfärda en ordningsbot för uppenbara brott mot föreskrifterna kvarstår! Detta hade minskat byråkratin avsevärt med bibehållen rättssäkerhet.

Nu har en motion lämnats in i Riksdagen som just föreslår en utredning om en förändring så naturvårdsvakter skulle kunna utfärda en naturordningsbot på plats. Hoppas motionen mottages väl!

Fortsatt samverkan med Kustbevakningen.

Tillsynen präglas av värdskap och god information i första hand, rapportering i andra hand.

En polisanmälan gjord i höst avseende lös hund som dödligt skadade en get på Nordkoster.

Föreskrifterna i nationalpark och naturreservat

Reviderade föreskrifter finns nu i Kosteröarnas NR Väderöarnas NR samt Saltö NR. Foldrar och skyltar har uppdaterats.

Regler rörande hastighetsbegränsning till havs kommer att regleras i Sjötrafikkungörelsen istället för Miljöbalken. Detta medför att Kustbevakningen får utfärda en ordningsbot direkt på plats. Gäller även i Kosterhavets NP. Beslut om nya föreskrifter för Kosterhavets NP beslutades i augusti med ett reviderat beslut i oktober avseende Försvarsmakten.

Naturum Kosterhavet

Samanställning över hela 2024, som skickas till Naturvårdsverket i form av en Verksamhetsberättelse, biläggs rapporten som ni får i samband med beslutsmötet i vår. De prioriteringar vi satte efter att vi fick vår budget i februari var:

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

1. Följa riktlinjernas minimikrav på 1 000 öppettimmar fördelade på minst 150 dagar.
2. Följa riktlinjernas krav på minst 100 programpunkter.
3. Prioritera delar av verksamheten som genererar bidrag: Besökssiffror upp till 80 000 besökare, öppettimmar, öppettdagar, guidningar, föredrag och skolklasser.
4. Fortsatt bekosta resor för skolor och SFI-verksamhet i Strömstad och Tanums kommuner.

I juni kom ett vägledande PM från Naturvårdsverket där de beskrev nya basnivåer och minimikrav för 2025. Men också att de 2024 endast kommer att begära in statistik från besöksantal, öppettdagar och skolelever. De klargjorde även att det som kommer att räknas in i den bidragsgenererande fördelningsnyckeln för 2025 endast är besöksantal. De övriga parametrarna (se punkt 3 ovan) i fördelningsnyckeln togs bort. Vi hann inte styra om verksamheten efter detta då scheman och budget redan var satta. Utöver det rörliga bidraget som baseras på antalet besökare kommer alla statliga naturum att få ett grundbidrag på 800 000 kr. Se Naturvårdsverkets PM som är bilagt.

2024 års besökssiffror i naturum

Årets början bjöd på siffror långt över det förväntade. Så pass att vi behövde ringa teknikerna som ansvarar för vår besöksräknare. Det var rekord på rekord och ökning på nästan 100%. Efter några vändor under sommaren så stod det under hösten klart att det hade blivit fel i systemets uträkningar. I skrivande stund är besökssiffrorna ännu inte helt tillförlitliga men allt pekar på en minskning från föregående år och vi kommer förmodligen landa på omkring 60 000 besök (ca 70 000 förra året). Teknikerna arbetar med en lösning. Ingen data har gått förlorad, tack och lov. Gissningsvis så beror färre besökare dels på färre öppettdagar dels lågkonjunktur då det ser samma ut hos många av naturumen i hela Sverige samt våra samarbetspartners på Havets Hus, Nordens Ark, Bohusläns museum, Vitlycke museum och Nordiska akvarellmuseet.

Årets aktiviteter

Vi öppnade som vanligt på sportlovet i februari och hade därefter öppet torsdag-söndag fram till i maj. Sedan alla dagar fram till 29 september. Efter det torsdag-söndag igen fram till höstlovet. Under höstlovet hade vi öppet alla dagar och sedan stängde vi för säsongen. Tidigare år har vi haft öppet även i november samt några dagar i december och januari men det tillåter

inte budgeten i år. Vi drog även in öppettiderna under sommaren genom att stänga kl.17, tidigare år kl.19.

Några utvalda aktiviteter under året

Under våren arrangerade Tanumsföretaget Skärgårdsidyllen Padling Film Festival i naturums lokaler. Vi gick in med personalkostnader och lokal. 1:a juni arrangerade vi en temadag på Saltö om invasiva arter. Vi bjöd in brett och många ville vara med. Bland andra Strömstads kommun, Naturskyddsföreningen, Miljöinstitutet (IVL) och våra kollegor som jobbar med naturvården ovan land. Lite senare i juni fixade vi tillsammans med Miriam Öhrn, ordförande i Kosternämnden, en temadag ”Är du nyfiken på att bo på Koster?”

Sen klev vi in i sommarsäsong. I sommarprogrammet bjöd vi in till strandexpeditioner tisdag, torsdag, lördag och tångvisning utanför naturum på onsdagar.

	2024	2023	2022
Stänger för säsongen	3 nov	26 nov	27 nov
Öppettid sommar, kl.	10-17	10-19	10-19
Öppet runt jul/nyår	nej	ja	ja

	2024	2023	2022
Extra sommarpersonal	4 st	5 st	6 st
Sommarprogram	9 jul-11 aug	19 jun-20 aug	20 jun-21 aug
Aktiviteter i veckan, sommar	4	5	5

Översiktliga neddragningar för 2024

I slutet på sommaren var det Strömstads tur att stå värd för invigningen av Västerhavsveckan. Vi var på plats och visade den relativt nya invasiva arten filtsjöpung eller havsspya som den blev känd som i pressen. Vi hade flera olika punkter i programmet veckan som följde.

På höstlovet var det återigen dags för Konst- & Musikfest på Koster. Tillsammans med fyra kosterbor sökte vi pengar och fixade ett gediget program med workshops, föredrag och filmvisningar på naturum och konserter, teater och äppelmustning på några av restaurangerna på Koster.

Samarbetet Gröna mötesplatser har vi stannat kvar i och under året har ett antal olika programpunkter genomförts tillsammans med Strömstads kommun, Tjärnö marina laboratorium, och Studieförbundet Vuxenskolan. Bl.a. filmvisning, dagstripp till Ursholmen och bäckvandring längs Strömsån.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Skola

Under våren hade vi besök av 4:or i Strömstad kommun och 4:or i Tanums kommun möttes upp på en strand nära dem för strandexpedition. Nu är samarbetet med kommunerna så väloljadt att vi får höra om barn som ser fram emot att komma eftersom de vet att det ingår att besöka oss i åk 4.

På hösten var vi delaktiga i Strömstads gymnasiums temadag och ställde upp med tre stationer för alla 2:or där vi bl.a. visade hur man skördar alger hållbart för eget bruk. Alla åk 8 i Strömstad kom under hösten.

Vi har också haft besök från diverse andra grundskolor, gymnasium, folkhögskolor, högskolor och universitet.

2019		2020		2021		2022		2023		2024	
klasser	elever	klasser	elever	klasser	elever	klasser	elever	klasser	elever	klasser	elever
54	1152	38	730	27	516	64	1169	70	1161	65	980

SFI

Vi besökte Tanums och Strömstads SFI-grupper under våren för att berätta om allemansrätten och under hösten kom de på besök på naturum och var med ut på strandguidning.

Vi vet ännu inte om vi kan finansiera bussar och båtar för Tanums och Strömstads 4:or och SFI nästa år. Vi hoppas in i det sista att budgeten ska tillåta det.

Informationssatsningar

Media

Kosterbladet, Resö Hamnmagasin, Go tur i Tanum, Strömstad/Kosterhavet. Radio och TV.

Detta är exempel på trycksaker där vi har med redaktionellt material och annan information om Kosterhavet och naturumsverksamheten.

Vi har dragit ned på allt som är av annonskaraktär och medföljande kostnader.

Kosterbladet 2024 har vi halverat antal sidor på grund av kostnaderna.

Vi hade med information i Kosterkuriren som ges ut av Koster's samhällsförening. Ingen kostnad.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

SR P1 och programmet Naturmorgon hade ett helt program i Kosterhavet 7 september med rubriken Kosterhavet 15 år!

<https://sverigesradio.se/avsnitt/femton-ar-med-kosterhavets-nationalpark>

Lophelia-projektet har förekommit flitigt i nationell media, tidningar-radio, TV.

Webb, Facebook och Instagram

Vi uppdaterar både Facebook och Instagram kontinuerligt. Vi har per november mer än **14 696 följare** på Facebook och mer än **7 767 följare** på Instagram. Vi administrerar gemensamma Instagramkontot för Sveriges nationalparker ett antal gånger per också, nästa gång vecka 50. Vi sköter även Kosterhavet på hemsidan för Sveriges Nationalparker och Kosterhavet.se. För LIFE *Lophelia* projektet finns också en separat hemsida. Kosterhavet ligger i topp i landet vad gäller följare på Facebook och Instagram i jämförelse med andra nationalparker och naturum. Du följer väl Kosterhavet?!

Guldkronan – nationalparksmarkören

Naturvårdsverket har avbrutit utsättning av den stora guldkronan i nationalparkerna i landet pga materialproblem.

Ett alternativ för befintlig guldkrona kan vara att lägga den på botten i anslutning till snorkelleden på Rörvik. Det är nu huvudspåret för Kosterhavets guldkrona som fortsatt står på lager vid Kroken, Sydkoster.

Projekt och samarbeten

---

*Årets fellesmöte med Ytre Hvaler och Ferder
nationalparker*

I år ägde det rum på Hvaler 10-11 september. Blev även detta en markering att Kosterhavet och Ytre Hvaler fyllde 15 år som nationalparker, 2009-2024.

I programmet var det bl a tur ut i Hvalers naturmiljö, föredrag om aktuella frågor som muddringen i Borgs havn, Lophelia, föreskrifter i Kosterhavet med mera. Alltid nyttigt med dessa utbyten mellan våra olika nationalparker och dess styrelser/delegationen. 2025 är det Kosterhavet som är värd och önskemål från våra norska vänner är att det kan ske i maj månad.

Samverkan med Tjärnö marina laboratorium

Vi samverkar främst i projektet LIFE *Lophelia* som är ett gemensamt projekt om restaurering av djuphavskoraller.

Samarbete sker i ett projekt om uppföljning och restaurering av stortare, som är tänkt att pågå till och med 2025.

Samarbete sker även i de publika delarna (naturum och akvariet) främst genom Gröna Mötesplatser.

Interreg Nordsjön, projekt FREIIA

Projekt med öar som har koppling till skyddade områden.

Nätverk mellan öar i Danmark, Norge (Hvaler), Nederländerna, Frankrike och Tyskland.

Högskolan Väst har en stor del från svensk sida att beforska och metodutveckla hållbar utveckling i ö-samhällen anslutna till områden med skyddad natur.

För Kosterhavets del är det att lära sig av partners i projektet avseende förvaltning och naturvägledning kopplat till lokal utveckling.

En första workshop ägde rum på Koster i slutet av april 23 nästa var i Bretangne i september 23 och den tredje var på Bornholm i april 24. Nu senast i Schiermonnikoog i september 24.

I början på november hölls en större workshop med studenter från Norge och Belgien rum i naturum under ledning av Högskolan i Östfold och Högskolan Väst deltog. Workshopen handlade om åtgärder för en mer levande ö-samhälle.

Projektet är 3-årigt och pågår till 2025.

Vår insats är genom egen tid.

FREIIA står för Facilitating Resilience Empowerment learning from Islands' regions Innovation Approaches.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Samförvaltningen i Norra Bohuslän

Samförvaltningen är viktig som en plattform att diskutera förvaltningsfrågor som rör fisket och naturskyddet lokalt. Ordförande för Samförvaltningens styrgrupp är Lars Tysklind. Det senaste styrgruppsmötet i november 2024 innehöll bland annat presentationer både om korallrestaureringen och planerna på vindparken Vidar och de konsekvenser det kan innebära för yrkesfisket.

Samverkansgrupp – samverkan med Strömstad/Tanum kommuner

I samband med Kosterhavets nationalparks 10 årsjubileum bjöd Strömstads och Tanums kommuner in till ett fördjupat samarbete för att utveckla en hållbar destination i och runt Kosterhavet. Ett uppskattat initiativ som rimmar väl med Kosterhavets syfte. Aktiviteter/träffar genomförs.

Till detta kan också läggas Turistrådet i Västsveriges initiativ Hållbarhetsklivet där Kosterhavets nationalpark är ansluten till. <https://hallbarhetsklivet.se/>

Varumärket Sveriges nationalparker – implementering med näringslivet

---

De som har partnerskapsavtal finns nu även med länk på Sveriges nationalparker.se/kosterhavet.

Nätverksträffarna som hålls en gång per år är en viktig del. Att ha en löpande dialog med kunskapsöverföring, ta del av varandras kunskap, behov och få en samsyn kring olika frågor.

Senast möte avhölls på Rossö nu i höst.

Nästa möte blir till hösten 2025.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Strategi för Sveriges nationalparker – ersättning av den nationella nationalparksplanen

---

Kosterhavet har fått varit med i en referensgrupp som leds av Naturvårdsverket som handlat om att det ska tas fram en ny strategi vad avser Sveriges nationalparker. Dels om att nationalparkerna är en resurs för hållbar utveckling men också öka takten i bildandet nya nationalparker. Ett intressant arbete där Kosterhavet bidragit med erfarenheter. Detta arbete har gått ned i sparlåga av Naturvårdsverket.

Dock planeras invigning av Sveriges andra nationalpark för havet invigas i september 2025, Nämndöskärgårdens nationalpark.

Samverkan om oljeskyddsberedskap och miljöinsatser

Kosterhavet deltar i årliga civilberedskapsrådet med berörda kommuner.

Nätverk i beredskap och övningar avseende oljeutsläpp.

2 oljeskyddsutrustningscontainers som vi införskaffade för flera år sedan i en gensam upphandling förvaltas nu av Räddningstjänsten som då har ett samlat ansvar för den lokalt placerade utrustningen vid ett eventuellt oljepåslag eller annat utsläpp i havet.

Brunvit skyltning

Avvaktar den kommunala samordningen av skyltning som är aviserad. Efter samtal med Strömstads kommuns Tekniska förvaltning har de ej kommit igång ännu. Torde vara en återkommande fråga i arbetet med Strömstads och Tanums kommuner enligt ovan. Kan passa bra att lyfta in i ovan nämnda samarbete med Strömstad och Tanums kommuner.

Underlag för skyltning ut till Entré Resö är framtaget. (Motsvarande Entré Saltö och Entré Rossö). Beställs 2024. Blivit fördröjd av kostnadsskäl men kommer att genomföras efter nyår.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Anläggningar och byggnationer

Entré Resö

En folkfest genomfördes med invigningen av Entré Resö den 18 maj 2023. Under 2024 har ca 10 000 besökare besökt utställningen.

Ursholmens fyrplats

Under säsongen 2024 hade vi ca 800 gäsnätter på Ursholmen. Förutom allmänhet var det sälforskare, dykare m fl. En del avbokningar tyvärr pga mycket vind. Speciellt påverkades kajakpaddlare.

Dock en ökning på totalen avseende antal gäsnätter.

Renovering invändigt i Norra huset fortgick 2024.

Fyrtornen kunde äntligen målas om under sommaren. Ett lokalt företag från Koster togs an uppgiften hängande i selar vilket förbilliga arbetet avsevärt.

Ny utställning fyrmuseet avvaktar medel.

Nytt bastuaggregat monterat.

Repartions och målningsarbeten genomförts i stor utsträckning av stugvärdar.

En annan angelägen fråga är ny toalettanläggning uppe vid husen. Finns offert men tveksamt om det finns medel inom fastighetsförvaltningen.

De 4 bojarna vi la ut inför sommaren 2023 har fungerat väl även i år. Det är bojar som ersätter ankring vid tilläggning mot berget på Yttre Ursholmen.

Kroken, förråd verkstad och personalutrymmen. (Sydkoster)

Naturvårdsverket beslutade i februari 22 att medel ska finnas för byggnation 2023. Dock var Naturvårdsverket tvungna att backa på detta och i årets investeringsbeslut var inte Kroken med. Samma gällde för 2024 år investeringsbudget.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Finns nu färdiga projekteringshandlingar klara för ett FFU.
Godkänt av Strömstads kommun att koppla in på kommunens VA-nät.

Anläggningen förslås också få solceller på taket.

Detta måste lösas.
En tung arbetsmiljöfråga för Kosterhavet och våra praktiska naturvårdsförvaltare.

Den akutplan som fanns verkställs nu att isolera delar av befintlig carport för att skapa en mindre varm verkstad samt att hyra in bodar för att klara personalutrymme. Detta är nu klart endast kommunens arbete med anslutning av vatten och avlopp återstår. För detta akutarbete fick vi ett tillskott på 500 000kr från Naturvårdsverket.

NVV är medvetna om vikten att få till denna investering. Intrikat när Länsstyrelsen sitter med arbetsmiljöansvaret och NVV med fastigheten och beslut om investering.

Entré Rossö

Fungerar väl med Entrévärdarna Glenn och Stefan.

Ca 25 000-30 000 besökare under året.

Ommålning av Entrébyggnad och annex genomfördes under sensommaren.
Även vissa reparationer på fönster och dörrar.

Önskemål att göra om bryggan så att mindre båtar kan lägga till har tyvärr inte kunna prioriterats pga bristen av investeringsmedel hos NVV.

Entré Saltö

Arrendator för året blir de som även driver Entré Rossö.
Tvättning och strykning med tjära planeras under 24.

Fått byggt kallförråd för skötseln av Saltö, nu även med belysning.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Inga större underhållsåtgärder ska genomförts under 2024.

Kvarstår att se över takbeklädnad och utreda solceller.

Andra friluftslivsanordningar på gång

Göra klart snorkelhot-spotsen på Resö

Besöksräknare är under upphandling. Kosterhavet ansvarar för en upphandling för hela länet. För Kosterhavets del planeras att placera besöksräknare på strategiska punkter, exempelvis på Kockholmen, Saltö, Nordkoster, Ursholmen samt kunna ha någon mobil att flytta runt. Säkerhetsanalys pågår. **Kommer omvärderas pga medelsbrist.**

Övrigt

Ny arbets- och tillsynsbåt

Ny båt levererad i höst. Den kommer ersätta två andra båtar som nu ska avyttras. Den nya båten är en optimerad utformning och utrustning för vårt arbete med tillsyn, djurhantering, bojhantering, transporter mm i en ibland tuff marin miljö. En viktig åtgärd också för den fysiska arbetsmiljön. Båten kommer att heta Lille Bror.

Tillgänglighet

Turistrådet Västsverige skickade ut en kontrollant för tillgänglighet. Hon gick igenom hela naturums lokaler. All data har stoppats in i Tillgänglighetsdatabasen. Så nu är naturum med i TD, men det blev kortvarigt.

<https://www.vastsverige.com/turistradet-vastsverige/artiklar/tillganglighetsdatabasen/>

Pga av hög årsavgift till VGR är nu vår anslutning till TD avslutad.

Biogasbil och andra fossilfria fordon/maskiner.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Vår biogasbil har köptes in för ett par år sedan och har fungerat väl.
Två elfordon går på Koster.
Laddningsbara elverktyg provas i naturvårdsskötseln.
Eldrift av båtar värderas.

Hummertinor i farleder

Varje år förloras ett större antal hummertinor som läggs i farleder. Exempel på detta finns även i Kosterhavets nationalpark. Förutom skador på båtar och en ren säkerhetsrisk som i sin tur kan orsaka skador både på människor och natur så ligger de förlorade hummertinorna och spökfiskar under en lång tid.

Kosterhavet kommer att ta upp en dialog med berörda myndigheter om detta problem. Kvarstår.

Håll Bohuslän Rent

Bohuskommunerna, Turistrådet i Västsverige, Håll Sverige Rent samt Ren Kust driver en kampanj för minskad nedskräpning och ökad materialåtervinning. Inte minst i gästhamnarna. Blir också ringar på vattnet ut i naturhamnar och i skärgården. Tydligare uppmaning att ta med sig avfall iland istället för att lämna det ute i skärgården. Kosterhavet följer detta. I naturum och Entré Rossö delas det skräpplockar-kit ut från projektet under sommaren 25 också.

Toalettutmaningar

Nordkosters gästhamn har meddelat att de stänger sina toaletter sommartid för icke betalande båtgäster. Anledningen som anges är kapacitetsbrist. Kosterhavet deltar i dialog om detta för det kommer få konsekvenser i ett besökarperspektiv. Fortsatt dialog inför 2025 då det finns behov av fler förbättringar.

Besked från Strömstads kommun är att en toavagn är inköpt och kommit ut sommaren 24.

Vidare är de kommunala anläggningarna i Rörvik, Kilesand och Basteviken i behov av uppdateringar i nämnd ordning.

KOSTERHAVETS NATIONALPARK

Arbete med civil beredskap i kris och krig

Länsstyrelsen har samordningsansvaret för civil beredskap/civilt försvar.
Kosterhavet är en del av Länsstyrelsen och således en del av detta.

Organisationsfrågor

Länsstyrelsen Västra Götaland genomför en organisationsförändring.
Naturavdelningen och Vattenavdelningen blir en avdelning fr o m 1 februari
2025.

Arbetet med att utveckla formerna under den nya avdelningen kommer att
ske under kommande året.

I ett större perspektiv handlar organisationsförändringen om Civilt försvar
och den Gröna omställningen.

Bland annat skapas en ny avdelningen; Avdelningen för civilt försvar och
beredskap.

Mer information om utvecklingen för Kosterhavet delges
Kosterhavsdelegationen framgent.

.....

För Funktionen för Kosterhavet, Naturavdelningen i november 2024.

Anders Tysklind
Nationalparkschef
med medarbetare